ĢENERĀLADVOKĀTES KRISTĪNES ŠTIKSAS-HAKLAS [*CHRISTINE STIX-HACKL*] SECINĀJUMI,

sniegti 2006. gada 26. janvārī [1]

I — Ievads

1. Šajā lietā *Gerechtshof te Amsterdam* (Amsterdamas Apelācijas tiesa) lūdz Tiesu sniegt prejudiciālu nolēmumu par to, kā interpretēt Kopienas Muitas kodeksu [2] attiecībā uz portatīvo datoru, kuros ir instalēta programmatūra, muitas vērtību. It īpaši jautājums ir par to, vai programmatūras vērtība iekļaujama portatīvo datoru muitas vērtībā.

II — Atbilstošās tiesību normas

2. Muitas kodeksa 29. panta 1. punkts izvilkumu veidā nosaka:

"Ievestu preču muitas vērtība līdzinās darījuma vērtībai, tas ir, cenai, kas ir faktiski samaksāta vai maksājama par precēm, pārdodot tās izvešanai uz Kopienas muitas teritoriju, kas vajadzības gadījumā ir precizēta saskaņā ar 32. un 33. pantu, ar nosacījumu, ka:

[..]

d) pircējs un pārdevējs nav saistīti vai — ja pircējs un pārdevējs ir saistīti — darījuma vērtība ir pieņemama muitas vajadzībām saskaņā ar 2. punktu."

3. Saskaņā ar 29. panta 2. punktu pirkuma darījumā starp saistītām personām var būt pieļaujama darījuma vērtība tiktāl, ciktāl šī vērtība cieši līdzinās tirgus vērtībai tajā pašā vai aptuveni tajā pašā laikā.

1 — Oriģinālvaloda — vācu.

2 — Padomes 1992. gada 12. oktobra Regula (EEK) Nr. 2913/92 par Kopienas Muitas kodeksa izveidi (OV L 302, 1. lpp., turpmāk tekstā — "Muitas kodekss").

4. Minētā kodeksa 32. pants izvilkumu veidā paredz:

"1. Nosakot muitas vērtību saskaņā ar 29. pantu, cenai, kas faktiski samaksāta vai maksājama par ievestajām precēm, ir jāpieskaita:

[..]

b) attiecīgi sadalīta šādu preču un pakalpojumu vērtība, ko pircējs tieši vai netieši piegādā bez atlīdzības vai par pazeminātu cenu izmantošanai saistībā ar ievesto preču ražošanu un pārdošanu izvešanai, ciktāl šāda vērtība nav iekļauta faktiski samaksātajā vai maksājamā cenā:

i) izejvielas, sastāvdaļas, detaļas un līdzīgi priekšmeti, kas ietilpst ievestajās precēs;

ii) darbarīki, matrices, veidnes un līdzīgi priekšmeti, kas izmantoti ievesto preču ražošanā;

iii) izejvielas, kuras izlietotas ievesto preču ražošanā;

iv) inženiertehniskas un zinātniskas izstrādnes, mākslinieciski darbi, dizains un uzmetumi, un skices, kas izstrādāti ārpus Kopienas un vajadzīgi ievesto preču ražošanai;

c) honorāri un licences maksas, kas attiecas uz novērtējamām precēm un ir tieši vai netieši jāmaksā pircējam kā novērtējamo preču pārdošanas nosacījums, ciktāl šādi honorāri un maksas nav iekļautas cenā, kas faktiski samaksāta vai maksājama;

[..].

3. Nosakot muitas vērtību, pie cenas, kas ir faktiski samaksāta vai arī būtu jāmaksā, ir jāpieskaita vienīgi šajā pantā noteiktie pieskaitījumi.

[..]"

5. Muitas kodeksa 34. pants nosaka:

"Saskaņā ar [Muitas kodeksa] Komitejas procedūru var pieņemt īpašus noteikumus, lai noteiktu muitas vērtību datu nesējiem izmantošanai datu apstrādes iekārtās un datu glabāšanai vai pamācībām."

6. Komisijas 1993. gada 2. jūlija Regulas (EEK) Nr. 2454/93, ar ko nosaka īstenošanas noteikumus Regulai Nr. 2913/92 [3] par Kopienas Muitas kodeksa izveidi (turpmāk tekstā — "Īstenošanas regula"), 147. pants izvilkumu veidā paredz:

"1. Piemērojot [Muitas] Kodeksa 29. pantu, faktu, ka preces, kuras ir pārdošanas darījuma priekšmets, deklarē laišanai brīvā apgrozībā, uzskata par adekvātu liecību, ka preces pārdotas izvešanai uz Kopienas muitas teritoriju. Tādu liecību izmanto arī gadījumos, kad pirms vērtēšanas notikušas vairākas pārdošanas; tādos gadījumos, ievērojot 178.–181. pantu, par pamatu vērtēšanai var ņemt katru cenu, kas rodas pēc tādas pārdošanas.

[..]

3. Pircējam nav jāatbilst citiem nosacījumiem kā vien tam, ka viņam jābūt pirkuma līguma pusei."

7. Īstenošanas regulas 167. pants izvilkumu veidā paredz:

"1. Neņemot vērā [Muitas] kodeksa 29.–33. pantu, nosakot tādu ievestu datu nesēju muitas vērtību, kuros ir dati vai instrukcijas izmantošanai datu apstrādes iekārtās, ņem vērā tikai paša datu nesēja izmaksas vai vērtību. Ievestu datu nesēju ar datiem vai instrukcijām muitas vērtībā tādēļ neieskaita datu vai instrukciju izmaksas vai vērtību ar noteikumu, ka šādas izmaksas vai vērtība ir nošķirta no attiecīgā datu nesēja izmaksām vai vērtības."

III — Pamata prāvas fakti un prejudiciālais jautājums

8. Šīs lietas pamatā ir prāva starp *Compaq Computer International Corporation* (turp-

3 — OV L 253, 1. lpp.

māk tekstā — "*CCIC*") un *Inspecteur van de Belastingdienst — Douanedistrict Arnhem* (Arnemas Muitas pārvaldes inspektors, turpmāk tekstā — "muitas iestāde") par to portatīvo datoru muitas vērtību, kurus *CCIC* brīvā apgrozībā Kopienā laida laikā starp 1995. gada 1. janvāri un 1997. gada 31. decembri. Nīderlandes muitas iestādes uzskata, ka *CCIC* šajos datoros instalēto operētājsistēmu vērtību nepamatoti nav iekļāvusi muitas vērtībā.

9. Sabiedrība *CCIC* ir daļa no starptautiskas uzņēmumu grupas *Compaq*, kas darbojas informātikas jomā un Eiropā pārdod *Compaq* izstrādājumus. Tai ir izplatīšanas centrs Nīderlandē.

10. *CCIC* ir Amerikas Savienotajās Valstīs dibinātās sabiedrības *Compaq Computer Corporation* (turpmāk tekstā — "*CCC*") 100 % meitas uzņēmums. Starp mātes uzņēmumu *CCC* un *Microsoft Corporation* ir noslēgts līgums, kas paredz ka datoros, kurus ražo pats *Compaq* vai kuri tiek ražoti pēc tā pasūtījuma, drīkst instalēt operētājsistēmas *MS-DOS* un *MS Windows* (turpmāk tekstā — "operētājsistēmas") un tos drīkst tirgot kopā. *CCC* maksā *Microsoft* USD 31 par katru datoru, kurā ir instalētas minētās operētājsistēmas.

11. *CCC* portatīvos datorus iepirka no diviem Taivānas izcelsmes ražotājiem, ar kuriem tā vienojās, ka, piegādājot šos datorus, attiecīgām operētājsistēmām jau ir jābūt instalētām to cietajos diskos. Šādā nolūkā *CCC* bez maksas nodeva šīs operētājsistēmas šo ražotāju rīcībā, kuri tās instalēja minētajos portatīvajos datoros. Datori tālāk atbilstoši *FOB* [*Free on board* (*Franko* uz kuģa klāja)] noteikumiem tika piegādāti no Taivānas, lai pārdotu tos Kopienā.

12. *CCC* portatīvos datorus tālāk pārdeva *CCIC*; datori tika transportēti no Taivānas tieši uz Nīderlandi. Saņemot piegādi, *CCIC* šos datorus deklarēja, lai laistu brīvā apgrozībā. Atbilstoši Muitas kodeksa 29. pantam to muitas vērtības noteikšanai vērā tika ņemta starp Taivānas ražotājiem un *CCC* noteiktā pārdošanas cena. Šajā cenā attiecīgo operētājsistēmu vērtība acīmredzami nebija iekļauta.

13. 1999. gadā *Landelijk Waardeteam van de Douane* (par muitas vērtību atbildīgais muitas dienests), lai pārbaudītu attiecīgo datoru deklarētās muitas vērtības precizitāti, veica pārbaudi *CCIC*. Šis kontroles dienests uzskatīja, ka minētajos datoros instalēto attiecīgo operētājsistēmu vērtība bija jāiekļauj muitas vērtībā. Šīs izmeklēšanas rezultātā muitas iestādes katra datora deklarēto muitas vērtību paaugstināja par attiecīgo

instalēto operētājsistēmu vērtību un noteica papildu prasījumus attiecībā uz to portatīvo datoru ievešanu, kuri laišanai brīvā apgrozībā deklarēti laikā no 1995. gada 1. janvāra līdz 1997. gada 31. decembrim.

IV — Par prejudiciālo jautājumu

A — *Ievada piezīmes*

14. *CCIC* nesekmīgi apstrīdēja šos papildu prasījumus muitas iestādēs un iesniedza apelāciju pret muitas iestādes negatīvo lēmumu *Gerechtshof te Amsterdam* Muitas palātā.

16. Vispirms ir jāatgādina, ka ievestu preču muitas vērtība saskaņā ar Muitas kodeksa 29. panta 1. punktu tiek noteikta, pamatojoties uz darījuma vērtību. Tātad tā ir vērtība, "[..] kas ir faktiski samaksāta vai maksājama par precēm, pārdodot tās izvešanai uz Kopienas muitas teritoriju, kas vajadzības gadījumā ir precizēta saskaņā ar 32. un 33. pantu [..]".

15. Šī procesa ietvaros *Gerechtshof te Amsterdam* ar 2004. gada 13. jūlija rīkojumu, kas Tiesas kancelejā reģistrēts 2004. gada 19. jūlijā, nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

17. No Muitas kodeksa 29. panta izriet, ka muitas vērtības noteikšana attiecas uz noteiktu darījumu starp pārdevēju un pircēju. Turklāt parasti tas ir darījums, ko deklarē muitas vērtības deklarētājs, izņemot gadījumus, kad par to šaubās nodokļu iestāde.

"Vai, ievedot datorus, kuros pārdevējs ir instalējis operētājsistēmas, saskaņā ar Muitas kodeksa 32. panta 1. punkta b) apakšpunktu šo datoru darījuma vērtība ir jāpaaugstina par tās programmatūras vērtību, ko pircējs bez maksas ir nodevis pārdevēja rīcībā, ja programmatūras vērtība nav iekļauta darījuma vērtībā?"

18. Atsevišķos gadījumos darījuma vērtība muitas vērtības noteikšanā tomēr nav noteicošā. Piemēram, noteiktos apstākļos tas var būt gadījumā, ja deklarētais pirkuma darī-

jums ir noticis starp diviem saistītiem uzņēmumiem [4]. Šajā gadījumā muitas vērtību var noteikt pēc Muitas kodeksa 30. un 31. pantā paredzētajām metodēm. Turklāt darījuma vērtību cita starpā var precizēt, piemērojot Muitas kodeksa 32. panta 1. punktu, kurā ir paredzēta virkne pieskaitījumu, ja šīs pozīcijas jau nav ietvertas darījuma vērtībā.

19. Kā Komisija arī pamatoti uzsver, pircēja un pārdevēja noteikumiem ir liela nozīme, nosakot darījuma vērtību un muitas vērtību. Atkarībā no konkrētā darījuma cita starpā var mainīties darījuma vērtības apmērs un sastāvdaļas, kā arī pieskaitījumi, kas noteikti saskaņā ar Muitas kodeksa 32. pantu. Ņemot vērā iepriekš minēto, atbildei uz uzdoto prejudiciālo jautājumu vispirms ir jānoskaidro pircējs un pārdevējs Muitas kodeksa 29. un turpmāko pantu izpratnē un līdz ar to konkrētais darījums muitas vērtības noteikšanai (turpmāk tekstā — "konkrētais darījums").

4 — Muitas kodeksa 29. panta 2. punkts.

B — *"Pircēja" un konkrētā darījuma muitas vērtības noskaidrošana*

20. Komisija uzskata, ka *CCC* uzskatāms par pārdevēju un *CCIC* — par pircēju. Citiem vārdiem sakot, konkrētais darījums ir pirkuma-pārdevuma darījums starp šīm sabiedrībām. Tiesas sēdē šim uzskatam nepiekrita nedz *CCIC*, nedz Nīderlandes valdība, nedz arī Apvienotās Karalistes valdība.

21. Komisija uzskata, ka muitas vērtības noskaidrošanas ietvaros *CCC* nevar uzskatīt par pircēju, jo šī sabiedrība nav reģistrēta Kopienas teritorijā.

22. Komisija uzskata, ka tas nenozīmē, ka muitas iestādēm, nosakot muitas vērtību, būtu jāņem vērā tikai pirkuma-pārdevuma darījums starp *CCC* un *CCIC*. Proti, *CCC* un *CCIC* esot saistīti uzņēmumi un tāpēc saskaņā ar Muitas kodeksa 29. panta 2. punktu ir jāpārbauda, vai darījuma starp saistītiem uzņēmumiem vērtība ļoti līdzinās vienādu vai līdzīgu preču tirgus vērtībai darījumā starp nesaistītiem uzņēmumiem tajā pašā vai aptuveni tajā pašā laikā. Citiem

vārdiem sakot, vai pirkuma-pārdevuma darījuma starp Taivānas ražotāju un *CCC* vērtība ir uzskatāma par līdzvērtīgu salīdzinājumā ar darījuma starp *CCC* un *CCIC* vērtību.

23. Komisijas sniegtais apsvērums izvirza jautājumu par to, pēc kādiem kritērijiem tiek noteikts konkrētais darījums muitas vērtības noteikšanai, it īpaši, kāda nozīme šajā sakarā ir pircēja reģistrācijas vietai Kopienā.

24. Attiecībā uz pircēja atrašanās vietu Kopienā jāatzīmē, ka, kā to tiesas sēdē pauda *CCIC*, Komisijas minētajā lietā *Caterpillar Overseas* [5] runa bija par tādu noteikumu [6] interpretāciju, ko Kopiena izdevusi, vēl pamatojoties uz tā saukto 1950. gada 15. decembra "Briseles Konvenciju par muitas vērtību" [7]. Viens no tajā interpretējamiem noteikumiem turklāt paredzēja, ka "samaksātā vai maksājamā cena var tikt uzskatīta par muitas vērtību tikai tad, ja tā ir iekļauta rēķinā, kurš izrakstīts Kopienas muitas teritorijā reģistrētam pircējam".

25. Līdz šim tiesiskā situācija ir izmainījusies tiktāl, ciktāl saskaņā ar *GATT* Muitas kodeksu pamatotiem Kopienas noteikumiem par muitas vērtību tagad šī vērtība vairs nav nosakāma pēc normālās vērtības, bet gan pēc attiecīgā darījuma vērtības.

26. Taču darījuma vērtības definīcijā 29. panta 1. punktā nav atsauces uz pircēja reģistrācijas vietu Kopienas muitas teritorijā. Turklāt Muitas kodeksā arī citur skaidra norāde attiecībā uz reģistrācijas vietu Kopienā nav ietverta [8].

5 — 1980. gada 13. marta spriedums lietā 111/79 *Caterpillar Overseas* (*Recueil*, 773. lpp.).

6 — Komisijas 1972. gada 24. marta Regulas (EEK) Nr. 603/72 par attiecīgo pircēju muitas vērtības noteikšanai (OV L 72, 17. lpp.) 1. pants paredz: "Piemērojot Padomes 1968. gada 27. jūnija Regulas (EEK) Nr. 803/68 par preču muitas vērtību noteikumus un ņemot vērā šīs regulas noteikumus, samaksātā vai maksājamā cena var tikt uzskatīta par muitas vērtību tikai tad, ja tā ir iekļauta rēķinā, kurš izrakstīts Kopienas muitas teritorijā reģistrētam pircējam." [Neoficiāls tulkojums]

7 — 1950. gada 15. decembrī Briselē parakstītā Konvencija par preču muitas vērtību. Nosakot muitas vērtību, tā pamatojās uz teorētiskās vērtības jēdzienu "normālā vērtība". *GATT* Tokijas posma ietvaros (1973–1979) tika izstrādāts *GATT* Muitas kodekss. Šajā kodeksā kopš tā brīža par pamatu muitas vērtības noteikšanai tiek ņemta "darījuma vērtība". *GATT* Muitas kodeksu EKK pieņēma 1980. gada 17. martā un ar Muitas regulu (Padomes 1980. gada 28. maija Regula (EKK) Nr. 1224/80 par preču muitas vērtību (OV L 134, 1. lpp.)) tieši transponēja Kopienas tiesībās. Kopš 1994. gada 1. janvāra spēkā esošais Muitas kodekss ar to pašu saturu ir pārņēmis Regulu par muitas vērtību.

8 — Muitas kodekss skaidri norāda uz *muitas vērtības deklarētāja* noteiktu atrašanās vietu Kopienā, tikai ņemot vērā noteiktus izņēmumus.

27. Kopš Muitas vērtības regulas [9] stāšanās spēkā, kas ar 1994. gada 1. janvāri nomainīta ar Muitas kodeksu, Tiesa tikai vienu reizi, proti, lietā *Unifert* [10], ir spriedusi par pirkuma-pārdevuma darījuma dalībnieku atrašanās vietu "konkrētā" darījuma muitas vērtības noskaidrošanai. Tomēr ir jānorāda, ka minētajā lietā, pretēji patlaban izskatāmajai, gan deklarētā pirkuma-pārdevuma darījuma pircējs, gan pārdevējs bija reģistrēts Kopienā.

28. Kā Tiesa ir secinājusi lietā *Unifert*, importētājs saskaņā ar Īstenošanas regulas 147. panta 1. punktu, ja secīgu preču pārdošanas darījumu gadījumā vairākas faktiski samaksātas vai maksājamas cenas atbilst Muitas kodeksa 29. panta 1. punktam [11], var izvēlēties vienu no šīm cenām, kura tiks ņemta vērā, nosakot darījuma vērtību [12].

29. Muitas kodeksa 29. panta 1. punkts noteic, ka pirkuma-pārdevuma darījumā prece, lai tā vispār varētu tikt ņemta vērā, nosakot muitas vērtību, ir pārdota nolūkā "izvešanai uz Kopienas muitas teritoriju".

30. Šajā sakarā Tiesa lietā *Unifert* nosprieda, ka kritērijs "pārdošana izvešanai" attiecināms uz precēm un nevis uz pārdevēja atrašanās vietu [13]. Tālāk Tiesa norāda, ka darījuma vērtība "nav atkarīga no darījuma pušu atrašanās vietas" [14]. Tātad nozīme nav nedz pārdevēja, nedz pircēja atrašanās vietai.

31. To apstiprina arī fakts, ka Īstenošanas regulas 147. panta 3. punkts skaidri noteic, ka konkrētā darījuma muitas vērtības noteikšanai "pircējam nav jāatbilst citiem nosacījumiem kā vien tam, ka viņam jābūt pirkuma līguma pusei".

32. Kā Tiesa ir secinājusi lietā *Unifert*, vārdkopa "pārdošana izvešanai" pēc satura izvirza nosacījumu, ka pārdošanas brīdī ir skaidrs, ka preces no trešās valsts tiks izvestas uz Kopienas muitas teritoriju [15]. Šķiet, tas norāda uz to, ka pārdošanas darījuma starp divām ārvalstīs reģistrētām līgumslēdzējām pusēm (kā šajā gadījumā

9 — Regula Nr. 1224/80 (iepriekš minēta šo secinājumu 7. zemsvītras piezīmē).

10 — 1990. gada 6. jūnija spriedums lietā C-11/89 *Unifert Handels GmbH* (*Recueil*, I-2275. lpp.).

11 — Spriedums lietā *Unifert* (minēts iepriekš 10. zemsvītras piezīmē) attiecas uz Regulas Nr. 1224/80 3. panta 1. punktu, kura saturs pilnībā tika pārņemts Muitas kodeksa 29. panta 1. punktā.

12 — Skat. spriedumu lietā *Unifert* (minēts iepriekš 10. zemsvītras piezīmē, 16. un 21. punkts).

13 — Spriedums lietā *Unifert* (minēts iepriekš 10. zemsvītras piezīmē), 11. punkts. Šie Tiesas secinājumi būtībā pamatoti ar Komisijas 1980. gada 11. jūnija Regulas (EEK) Nr. 1495/80 par noteiktu Padomes Regulas (EEK) Nr. 1224/80 par preču muitas vērtību (OV L 154, 14. lpp.) 1., 3. un 8. panta noteikumu īstenošanu 6. pantu, kura saturs ir pārņemts Īstenošanas regulas 147. panta 1. punktā.

14 — Spriedums lietā *Unifert* (minēts iepriekš 10. zemsvītras piezīmē, 9. punkts).

15 — Spriedums lietā *Unifert* (minēts iepriekš 10. zemsvītras piezīmē, 9.–11. punkts).

Taivānas ražotājs un *CCIC*) gadījumā kā konkrētais darījums ir jāpierāda fakts, ka preces jau tika pārdotas ar nolūku tās izvest uz Kopienas muitas teritoriju. To var pierādīt cita starpā tādējādi, ka līguma dokumentos kā preču piegādes vieta ir norādīta Kopienas muitas teritorija, preces pasūta starpnieks, bet tās tieši no piegādātāja tiks nogādātas Kopienā, vai arī preces ir ražotas īpaši kādam konkrētam pārdevējam Kopienā.

33. Katrā ziņā deklarētājam secīgu darījumu izvešanai uz Kopienas muitas teritoriju gadījumā ir iespēja no visām pārdošanas cenām muitas vērtības noteikšanai izvēlēties to, kura atbilst praktiskajam noteikumam, ka deklarētājs saskaņā ar Īstenošanas regulas 178.–181. pantu muitas iestādēs var iesniegt arī visus nepieciešamos datus un dokumentus, kas attiecas uz šo cenu [16].

34. No piemērojamiem Kopienas tiesību aktiem, šķiet, nekādi neizriet obligāta prasība, ka muitas vērtības noteikšanai konkrētā darījuma pircējam ir jābūt reģistrētam Kopienā.

35. Attiecībā uz šo pamata lietu no iesniedzējtiesas sniegtajiem lietas apstākļiem var secināt, ka preces tika piegādātas tieši no Taivānas ražotājiem sabiedrībai *CCIC*, tātad uz Kopienu. Tas ļauj uzskatīt, ka pirkuma-pārdevuma darījums starp Taivānas ražotājiem un sabiedrību *CCIC* jau ir noticis ar nolūku izvest preci uz Kopienas muitas teritoriju. No iesniedzējtiesas sniegtajiem lietas apstākļiem nevar arī secināt, ka Nīderlandes muitas iestādes būtu šaubījušās par darījuma starp Taivānas ražotājiem un sabiedrību *CCIC* dokumentāciju.

36. Līdz ar to var uzskatīt, ka pirkuma-pārdevuma darījums starp Taivānas ražotājiem un sabiedrību *CCIC* pamatoti varēja tikt deklarēts kā konkrētais darījums muitas vērtības noteikšanai.

37. Pamatojoties uz šo darījumu, tagad ir jānosaka pieskaitījumu piemērošana saskaņā ar Muitas kodeksa 32. pantu.

16 — Šajā sakarā skat. spriedumu lietā *Unifert* (minēts iepriekš 10. zemsvītras piezīmē, 16. punkts).

C — *Pieskaitījumu piemērošana saskaņā ar Muitas kodeksa 32. panta 1. punkta b) apakšpunktu*

38. No iepriekš minētā izriet, ka muitas vērtība pamatoti tika noteikta, pamatojoties uz darījuma starp Taivānas ražotājiem un *CCC* vērtību.

39. Tiesas sēdē tika apgalvots, ka operētājsistēmas vērtība kopā ar peļņas starpību vienreizēja maksājuma veidā ir iekļauta pirkuma starp *CCC* un *CCIC* cenā, taču ne pirkuma starp Taivānas ražotājiem un *CCC* cenā, pamatojoties uz kuru tika noteikta muitas vērtība.

40. Saskaņā ar Muitas kodeksa 32. panta 1. punkta b) apakšpunktu tā sauktie ieguldījumi ievedamās preces faktiskajai cenai muitas vērtības precizēšanai tiek pieskaitīti ar šādiem nosacījumiem: pakalpojumus vai priekšmetus 1) pircējs tieši vai netieši 2) piegādā vai sniedz bez atlīdzības vai par pazeminātu cenu 3) izmantošanai saistībā ar ievesto preču ražošanu un pārdošanu izvešanai, 4) ciktāl šāda vērtība jau nav iekļauta faktiski samaksātajā vai maksājamā cenā. Turklāt pircēja iegādātajam ieguldījumam ir jāatbilst vienai no Muitas kodeksa 32. panta 1. punkta b) apakšpunkta i)–iv) daļā minētajām kategorijām.

41. Komisija apšauba, vai šajā lietā ir izpildīti tiesiskā sastāva nosacījumi Muitas kodeksa 32. panta 1. punkta b) apakšpunkta piemērošanai. It īpaši tā apšauba, vai pircējs operētājsistēmu ir piegādājis tieši vai netieši un vai tās vērtība nav iekļauta pirkuma-pārdevuma darījuma starp *CCC* un *CCIC* vērtībā. Turklāt šaubas ir arī par to, vai operētājsistēma atbilst kādai no Muitas kodeksa 32. panta 1. punkta b) apakšpunktā minētajām kategorijām.

42. Kā iesniedzējtiesa ir paskaidrojusi savā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu un ko nav apstrīdējuši arī lietas dalībnieki pamata prāvā, *CCC* portatīvo datoru operētājsistēmu ir piegādājusi Taivānas ražotājiem bez atlīdzības. *CCC* savukārt ir noslēgusi līgumu ar *Microsoft*, saskaņā ar kuru datoros, kurus ražo pats *Compaq* vai kas tiek ražoti *Compaq* vārdā, tiek instalēta *Microsoft* operētājsistēma un abi šie produkti drīkst tikt pārdoti kopā. Tā kā *CCC* konkrētajā darījumā, kuru ņem vērā muitas vērtības noteikšanai, ir pircējs, tad, manuprāt, pircējs (t.i., *CCC*) operētājsistēmu tieši vai vismaz netieši ir

nodevis pārdevējam (t.i., Taivānas ražotājiem) Muitas kodeksa 32. panta 1. punkta b) apakšpunkta izpratnē.

43. Faktu, ka operētājsistēmas vērtība acīmredzami nav tikusi iekļauta faktiskajā cenā, ko *CCC* samaksājusi Taivānas ražotājiem, es jau minēju.

44. Tāpēc es uzskatu, ka tiktāl 32. panta 1. punkta b) apakšpunkta priekšnoteikumi ir izpildīti. Atliek noskaidrot, vai operētājsistēma atbilst kādai no šajā apakšpunktā i)–iv) daļā minētajām ieguldījumu kategorijām.

45. *CCIC* tomēr uzskata, ka operētājsistēma neietilpst ne i), ne ii), ne iii) daļā uzskaitītajos ieguldījumos, jo tajos runa ir tikai par materiālām lietām. Kas attiecas uz iv) daļā minētajiem intelektuālajiem ieguldījumiem, tos varētu ietvert tikai tādā gadījumā, ja tie būtu nepieciešami ievesto preču ražošanai, kas šajā gadījumā tā nav.

46. Arī *Komisija* uzskata, ka operētājsistēma nav ietverta nevienā no minētajām četrām kategorijām.

47. Turpretī *Apvienotās Karalistes* un *Spānijas valdības* uzskata, ka operētājsistēma ietilpst Muitas kodeksa 32. panta 1. punkta b) apakšpunkta i) daļas kategorijā, kas ietver "izejvielas, sastāvdaļas, detaļas un līdzīg[us] priekšmet[us], kas ietilpst ievestajās precēs". Apvienotās Karalistes valdība it īpaši uzskata, ka operētājsistēma ir portatīvā datora sastāvdaļa, jo tā ir neatkarīga daļa ar savu vērtību un turklāt tai ir būtiska nozīme saistībā ar datora spēju darboties. Nosakot muitas vērtību, nav nekāda pamata nošķirt materiālās un nemateriālās sastāvdaļas. Spānijas valdība uzskata, ka, lai arī runa tomēr ir par nemateriālu, tomēr datorā integrētu elementu, un dators bez operētājsistēmas nevar darboties tādā pašā veidā.

48. *Nīderlandes* un *Vācijas valdības* uzskata, ka operētājsistēma ir intelektuāls ieguldījums Muitas kodeksa 32. panta 1. punkta b) apakšpunkta iv) daļas izpratnē. Vācijas valdība turklāt uzskata, ka operētājsistēma sniedz ievestās preces ražošanai nepieciešamu pakalpojumu, jo konkrētais līgums šajos lietas apstākļos paredz datoru ar tajā

instalētu operētājsistēmu piegādi. Nīderlandes valdība uzskata, ka operētājsistēma ir ievestās preces būtiska sastāvdaļa, bez kuras dators nav izmantojams, un līdz ar to ir nepieciešama tā ražošanā.

49. Muitas kodeksa 32. panta 3. punkts paredz, ka pieskaitījumi pie faktiski samaksātās vai maksājamās cenas muitas vērtības noteikšanai piemērojami tikai tad, ja to paredz 32. pants. Aplūkojot to atsevišķi, šāda redakcija varētu prasīt 32. panta noteikumu šauru interpretāciju. Tomēr vārdu "un līdzīgi" izmantošana norāda uz to, ka uzskaitījums Muitas kodeksa 32. panta 1. punkta b) apakšpunkta i) apakšpunktā nav vienozīmīgi izsmeļošs.

50. Kopienas muitas regulējuma mērķis ir izveidot taisnīgu, vienveidīgu un neitrālu sistēmu, kas izslēdz patvaļīgu vai fiktīvu muitas vērtību izmantošanu [17]. No minētā izriet, ka muitas vērtības noteikšanas nolūks ir principā ietvert visas tās ievestās preces sastāvdaļas, kurām ir ekonomiska vērtība. Tomēr nav skaidrs, vai būtiski ir tas, ka ievestajās precēs esošās "izejvielas, sastāvdaļas, detaļas un līdzīgi priekšmeti" ir nemateriāli.

51. Tiesas judikatūra attiecībā uz nemateriālu ieguldījumu muitas vērtību sākotnēji nešķiet noderīga atbildei uz šo jautājumu, jo tā šķiet pretrunīga. Spriedumā lietā *Bosch* [18] Tiesa nosprieda, ka mašīnas muitas vērtībā iekļaujama tikai preces faktiskā vērtība, bet ne tādas nemateriālās preces kā darba metožu, pakalpojumu vai *know-how* vērtība [19]. Spriedumā lietā *Brown Boveri* [20] Tiesa nosprieda, ka gadījumā, ja programmatūra integrēta ievestajā precē un ir ar to saistīta, tās vērtība kļūst par samaksātās vai maksājamās cenas sastāvdaļu [21].

52. Šo šķietamo pretrunu tomēr var izskaidrot, ja nemateriālos ieguldījumus atšķir šādi: no vienas puses, ir intelektuālais ieguldījums, kurš tiek nodots preču ražošanas mērķim, kā, piemēram, patents, dizains vai modelis. Uz šiem ieguldījumiem, atbilstot pārējiem tiesiskā sastāva nosacījumiem, varētu tikt attiecināta Muitas kodeksa 32. panta 1. punkta b) apakšpunkta iv) daļa. No otras puses, ir jānodala nemateriālie ieguldījumi, kuri ievestajās precēs tiek ievietoti, lai tās spētu

17 — 2000. gada 19. oktobra spriedums lietā C-15/99 *Hans Sommer* (*Recueil*, I-8989. lpp., 25. punkts).

18 — 1977. gada 14. jūlija spriedums lietā 1/77 *Bosch* (*Recueil*, 1473. lpp.).

19 — Spriedums lietā *Bosch* (minēts iepriekš 18. zemsvītras piezīmē, 4. punkts).

20 — 1991. gada 18. aprīļa spriedums lietā 79/89 *Brown Boveri* (*Recueil*, I-1853. lpp.).

21 — Spriedums lietā *Brown Boveri* (minēts iepriekš 20. zemsvītras piezīmē, 21. un 22. punkts).

darboties, piemēram, veļas mazgājamās mašīnas programma vai automašīnas vadības datora programmatūra. Atšķirībā, piemēram, no patenta, modeļa vai dizaina nemateriālais ieguldījums nav tieši nepieciešams nosacījums ievestās preces tapšanai. Nemateriālie ieguldījumi, neskatoties uz to nematerialitāti, tomēr ir gala preces sastāvdaļa, jo ir ar to saistīti [22], uzlabo tās spēju darboties vai attiecīgi dod papildu funkcijas, un tāpēc lielā mērā ietekmē ievestās preces vērtību. Pie šīs pēdējās nemateriālo ieguldījumu, kas ir integrēti ievestajā precē, kategorijas, manuprāt, pieder arī programmatūra, par kuru bija runa lietā *Brown Boveri*.

53. Rezumējot var uzskatīt, ka šajā gadījumā izšķiroši ir tas, vai portatīvais dators un operētājsistēma veido vienotu preci, t.i., vai operētājsistēma ekonomiskā un praktiskā nozīmē ir ievestās preces sastāvdaļa. Tomēr tas obligāti nenozīmē, ka portatīvais dators bez šīs nemateriālās sastāvdaļas pilnībā nespētu darboties, kā tas ir citu — arī materiālo — sastāvdaļu gadījumā.

54. Turklāt šajā gadījumā ir jāņem vērā arī tas, ka līgumslēdzēji ir vienojušies par portatīvo datoru piegādi ar instalētu operētājsistēmu — šajā gadījumā ar *Microsoft* ražoto operētājsistēmu. Tādēļ šajā lietā portatīvais dators kopā ar operētājsistēmu veido pircēja pasūtīto preci un līdz ar to bez operētājsistēmas būtu nepilnīgs.

55. Jānorāda arī uz to, ka, pēc *CCIC* domām, pretrunā Muitas kodeksa sistēmas loģikai būtu fakts, ka šajā gadījumā, pamatojoties uz Muitas kodeksa 32. panta 1. punkta b) apakšpunktu, operētājsistēmas vērtība tiktu iekļauta muitas vērtībā, lai gan saskaņā ar Muitas kodeksa 34. pantu un Īstenošanas regulas 167. pantu tas tā nebūtu, ja programmatūra būtu saglabāta datu nesējā un tās vērtība tiktu uzrādīta atsevišķi no datu nesēja vērtības.

22 — No lietas apstākļiem šajā gadījumā izriet, ka operētājsistēma ir instalēta cietajā diskā. Lai tā spētu pilnībā darboties, tā vēl jāaktivizē.

56. Šis arguments šajā gadījumā ir nesvarīgs, jo runa galvenokārt ir par tādu portatīvo datoru ievešanu, kuros ir instalēta operētājsistēma, bet nevis par programmatūras ievešanu pārdošanas kā tādas mērķim. Arī Muitas kodeksa 34. pantā un Īstenošanas regulas 167. pantā skaidri ir norādīts uz izņēmuma gadījumiem, kuri interpretējami atbilstoši šauri. Saskaņā ar Īstenošanas regulas 167. panta 2. punktu šis noteikums nav piemērojams programmatūrai, kura ir integrēta precēs, kurās ir slēgumi, pusvadītāji vai tamlīdzīgi elementi. Tāpēc portatīvais dators tomēr neietilpst Muitas kodeksa 34. panta un Īstenošanas regulas 167. panta piemērošanas jomā. Tātad izņēmuma noteikumi varētu attiekties tikai uz tādu programmatūru tirdzniecību, kuras piegādei ir saglabātas datu nesējā, bet ne uz tādu programmatūru, kas tiek piegādāta kā portatīvā datora nemateriāla sastāvdaļa, kā šajā gadījumā. Manuprāt, Muitas kodeksa 34. panta un Īstenošanas regulas 167. panta ierobežotā piemērošana liedz regulējuma par programmatūru, kura saglabāta datu nesējos, attiecināšanu uz tādu, kura ir instalēta portatīvā datora cietajā diskā.

57. Ņemot vērā iepriekš minēto, es uzskatu, ka Muitas kodeksa 32. panta 1. punkta b) apakšpunkta i) daļā minētā kategorija, kas ietver "izejvielas, sastāvdaļas, detaļas un līdzīg[us] priekšmet[us], kas ietilpst ievestajās precēs", ir interpretējama tādējādi, ka minētajos apstākļos šajā kategorijā ir iekļauta arī operētājsistēma, kuru portatīvā datorā ir instalējis ražotājs.

58. Līdz ar to uz prejudiciālo jautājumu ir jāatbild, ka, ievedot datorus, kuros pārdevējs ir instalējis operētājsistēmu, saskaņā ar Muitas kodeksa 32. panta 1. punkta b) apakšpunktu datoru darījuma vērtībai ir jāpieskaita operētājsistēmas, kuru pircējs pārdevējam ir piegādājis bez maksas, vērtība, ja tā nav iekļauta darījuma vērtībā.

59. Pamatojoties uz iepriekš minēto, lietas dalībnieku argumentu, kas balstīti uz Muitas kodeksa 32. panta 1. punkta c) apakšpunktu un 34. pantu, interpretācijas novērtēšana nav vajadzīga.

V — Par tiesāšanās izdevumiem

60. Nīderlandes, Apvienotās Karalistes, Vācijas un Spānijas valdību, kā arī Komisijas tiesāšanās izdevumi nav atlīdzināmi. Attiecībā uz lietas dalībniekiem pamata prāvā šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem.

VI — Secinājumi

61. Ņemot vērā visu iepriekš minēto, ierosinu Tiesai uz prejudiciālo jautājumu atbildēt šādi:

Ievedot datorus, kuros pārdevējs ir instalējis operētājsistēmu, saskaņā ar Muitas kodeksa (Regula (EEK) Nr. 2913/92) 32. panta 1. punkta b) apakšpunktu datoru darījuma vērtībai ir jāpieskaita operētājsistēmas, kuru pircējs pārdevējam ir piegādājis bez maksas, vērtība, ja tā nav iekļauta darījuma vērtībā.